

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef
Nazwisko: Buks
Miejsce urodzenia: Olszyny
Data urodzenia: 01-09-1928
Imię ojca: Antoni
Imię matki: Józefa
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Józef Buks, rolnik z Zaborowa (gm. Naruszewo), został objęty Sprawą Operacyjnego Sprawdzenia (SOS) krypt. „Krytykant” zarejestrowaną 25.07.1981 przez Wydz. IV KWMO w Ciechanowie pod nr. 2024. Znalazł się w operacyjnym zainteresowaniu SB już 17.05.1981, kiedy wysłano zapytanie do pionu ewidencyjnego MSW „przed rozpracowaniem”. Objęty inwigilacją jako aktywista NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych (RI), który współorganizował komórki związku w gminach Naruszewo i Dzierżążnia województwa ciechanowskiego. SB zarzucała mu, że publicznie występuje przeciwko władzom PRL, „ostro krytykuje działalność organów MO i SB oraz kółek rolniczych”, a ponadto kolportuje „ulotki i wydawnictwa pochodzące z nielegalnych źródeł”. Po wprowadzeniu stanu wojennego funkcjonariusz SB przeprowadził z Józefem Buksem rozmowę ostrzegawczą. SOS przekwalifikowano 15.06.1983 na Kwestionariusz Ewidencyjny (KE) o tym samym kryptonimie, przekazując jego prowadzenie SB KMMO, a następnie RUSW w Płońsku. W analizie sprawy z 21.12.1989 odnotowano, że po ponownej legalizacji NSZZ „Solidarność” RI Józef Buks „włączył się w kampanię przedwyborczą agituując miejscowych rolników do głosowania na kandydatów z ramienia «Solidarności»” i był mężem zaufania w komisji wyborczej w Naruszewie. Prowadzenie KE zakończono 21.12.1989 z powodu legalizacji NSZZ „Solidarność” RI. W sprawie wykorzystano agenturę. Materiały złożone 9.03.1990 w archiwum WZO WUSW w Ciechanowie pod sygn. 912/II. Pozostałości dawnej paginacji wskazują, że akta sprawy zostały częściowo wybrakowane.</p>	<p>IPN BU 0904/734 (912/II), mikrofilm IPN BU 01329/744 (912/2).</p>	

Józef Buks jest wymieniony w materiałach administracyjnych KWMO w Ciechanowie dotyczących osób przewidzianych do internowania. Naczelnik Wydz. IV KWMO w Ciechanowie wnioskuje 23.06.1981 o jego izolację „na wypadek poważnego zagrożenia bezpieczeństwa państwa”. Jako uzasadnienie podał, że Józef Buks był organizatorem „Solidarności Wiejskiej” w gminach Dzierżążnia i Naruszewo (woj. ciechanowskie) oraz Bulkowo (woj. płockie). Na zebraniach wiejskich krytykował władze PRL, kółka rolnicze, MO i SB, a także kolportował ulotki i „różnego rodzaju druki, pochodzące z nielegalnych wydawnictw”. Funkcjonariusz SB stwierdził, że „w wypadku poważnego zagrożenia może być inspiratorem i wykonawcą różnego rodzaju negatywnych wystąpień”. Na wniosku odrębna uwaga naczelnika Wydz. Śledczego KWMO w Ciechanowie: „kwalifikuje się do izolacji na wypadek wprowadzenia stanu wojennego”. W materiałach plan rozmowy ostrzegawczej z Józefem Buksem w ramach operacji „Klon” sporządzony 12.11.1981 przez naczelnika Wydz. IV KWMO w Ciechanowie. Celem rozmowy przewidzianej w komisariacie MO w Płońsku miała być „neutralizacja wrogiej i szkodliwej działalności J. Buksa w środowiskach wiejskich”.

IPN BU 01218/76, k. 15, 39-40, 57.

Józef Buks występuje w materiałach RUSW w Płońsku z 1985 roku zatytułowanych „Dokumenty operacyjne do planu «PM-85» realizowane w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny”. W „Wykazie osób szczególnie niebezpiecznych podlegających operacyjnemu rozpracowaniu w okresie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny” podpisanym przez zastępcę szefa ds. SB RUSW w Płońsku Józef Buks jest wymieniony obok 11 innych osób. Jako uzasadnienie konieczności jego rozpracowywania podano: „były działacz «Solidarności» RI”. Odnotowano także, że jest objęty Kwestionariuszem Ewidencyjnym „Krytykant” nr 2024.

IPN BU 01378/37, k. 13.